

A pozsonyi vértanuk

A cseh légiók 1919. január 1-én vonultak be Pozsonyban. Parancsnokuk Riccardó Barreca olasz ezredes volt, aki abban a tudatban vonult be Pozsonyba, hogy Pozsony cseh város. Azonban Barreca már másnap esodálkozva tapasztalta, hogy Pozsonyban magyarok és németek laknak, nem csehek!

A cseh megszállás természetesen súlyosan érintette a pozsonyiakat. Az ősi magyar koronázó város polgársága változatlanul ragaszkodott a magyar államhoz és ennek, ahol csak lehetett, kifejezést is adott. Nem félték a pozsonyiak a csehektől, bár a légionisták brutális kegyetlenséggel kezelték a polgárságot s még a munkásszervezetek is szívvel-lélekkel csatlakoztak a polgársághoz.

Az elégedetlenség nőttön-nőtt s végül is 1919 február 11-én általános munkabeszüntetés következett, amely tiltakozás akart lenni a csehek betolakodásáért. A csehek meglepődve figyelték a pozsonyi polgárság egyöntetű megmozdulását s tapasztalniok kellett, hogy a pozsonyiak hallani sem akarnak róluk, a betolakodókról, a csehek bevonulását jogtalanának tartják, mert a pozsonyiak magyarok voltak és továbbra is azok akarnak maradni!

Másnap, február 12-én nagyszabású tüntetést rendeztek a pozsonyiak. A város apraja-nagyja megjelent a város főterén, hogy résztvehessen a tiltakozó gyűlésen és bátran kiálthassa a világba: Pozsony magyar volt és ez akar maradni! S ekkor rendezték a csehek a pozsonyi vérfürdőt.

A tüntető tömegben egyre-másra kerültek elő a piros-fehérezöld zászlócskák. És ekkor a csehek megmutatták azt, mire képesek. A közeli laktanyából futólépésben cseh légionáriusok érkeztek a főterre és vad lövöldözéssel rontottak a tomboló és lelkesedő tömegre. Sortüzet adtak a védtelen lakosságra s a vérfürdő nyomán halottak és sebesültek tömegei maradtak az utcákon.

A csehek vad dühe nem ismert határt. Lövöldöztek jobbra-balra, amíg a tömeg szét nem szaladt s még később is tüzeltek, a mellékutcákban is.

A csehek gáztettét hírül vitték Barreca olasz ezredesnek is, mire gépkocsiba ült, a gyűlés színhelyére robogott, hogy rendet teremtsen. Alighogy kiszállt kocsijából a csehek körülfogták s az egyik hátulról puskatussal fejbeverte a derék ezredest. Barreca súlyos sebével összerogyott s felgyógyulása hetekig tartott. Betegágyához természetesen magyar orvosokat hívott.

A derék olasz ezredes betegágyához később száz pozsonyi magyar leány vonult magyar ruhában és piros-fehérezöld virágokból álló csokorral igyekeztek a pozsonyiak háláját és együttérzését kifejezésre juttatni.

Mi történt ezalatt a főtéren? Több mint száz sebesült és halott maradt a vérfürdő helyén. A csehek még a mentést és az első segítséget nyújtókkal is úgy bántak, mintha teljesen elvesztették volna eszüket. Rájuk tüzeltek s üldözni kezdték őket. Végeredményben nyolc halott és száz sebesültje lett az esztelen vérfürdőnek.

A pozsonyi vérfürdő emlékét nem feledhetjük el!

Jusson eszünkbe minden február 12-én, mi történt, a tőlünk elszakított Pozsonyban e napon!

Kikap a cseh határkő . . .

Emlékeim útjait bolyongva, vissza-visszatérek ama boldog kis falura, amit Asztély néven ismer a Felvidék. Mint már említettem, ezen a ponton léptük át első ízben a keleti határt.

Megragadó szépségű katonai parádé volt a határátlépés percei előtt. Remegett az ember belül.

Kürtharsogás, elindultak a csapatok.

Gyalog meneteltünk mi is a napfénytől fehér országúton.

Egyszerre csak látom, hogy a filmiroda munkatársa leszalad a rétre, beállítja a gépét és filmez. Odafutottam.

Ez történt:

Fekete ünneplőbe öltözött, őszhajú magyar veri a csehek által földbe épített határkövek egyikét. Hatalmas husánggal. És szidja, pocskondiázza, köpi.

— Mit csinál, bátyó?

— Elverem a határkövet!

— De hiszen kő ez s a kő nem érzi!

— Bánom is én! Az a fontos, hogy cseh kő!

És üti tovább.

Addig ütötte, verte, amíg szét nem rongyolódott kezében a keményfejú füttykő.

Ez az ember asztélyi földműves. Két évvel ezelőtt átosont a határon, a mi oldalunkra. Lakodalomba. Hát bizony kissé felöntött a garatra. Éjféltajt jött vissza. Persze nem az országúton, hanem a réten át. Tél volt. A vízenyős rét megfagyott. Sötét volt. Ahogy osonkodott, elbotlott ebben a világot kémlelő cseh határoszlopban. Elesett. Nagy huppanással. Homlokával beverte a réti jeget. Recsegett-ropogott a jég. Szóval — a közeli vámház cseh őrei felfigyeltek. Kiszaladt két határőr. Megfogták a lakodalmazó magyart s bizony nem kérdezték: tetszik-e, nem-e, alaposan összeverték. Borzasztó bűn; határátlépési engedély nélkül lakodalmazott!

Az öregot kijózanították a cseh ütlegek. Hazament. Azóta egyetlen egyszer se mozdult ki a faluból. Várt. Mintha tudta volna, hogy híre megigazul és eljön a boldog szabadulás napja.

El is jött.

Felöltözött ünnepibe s kísért a határkőhöz, amelyben megbotlott. És szétverte rajta a füttykőt. Elverte a követ... A csehek követ. Ugy verte, hogy beleverejtékezett. Elégtételt vett. Azután még rugott egyet a kő felé és elindult a többiekhez.

Néztem a követ. Parányi pont a roppant glóbuszon. És mégis óriási pont. Húsz évig bámulta a réti fűszálat. Jelezte, hogy a háta mögött Prága az úr. No, most jól kikapott. Lehajoltam hozzá. Ezt kérdeztem:

— Fájt?

De a kő néma maradt. Nem szólt egy szót sem...

Igy történt, így esett a különös eset, hogy kiporolta az öreg a trianoni határt...

Babay József.